

100987

Stutthof

Muzeum Stutthof
w Sztutowie

„Powód aresztowania: niepewny politycznie”

BERNARD
SZCZEPKOWSKI

Ur. 1922 w Grudziądzu

Ojciec Bernarda, Wacław, był artystą po dredeńskiej ASP. W okresie międzywojennym był wieloletnim dyrektorem Pomorskiej Szkoły Sztuk Pięknych (w Grudziądzu, potem w Gdyni). Mama była z pochodzenia Austriaczką. Rodzina była znana w okresie międzywojennym z działalności artystycznej i społecznej.

W 1932 roku rodzina zafascynowana Gdynią, tempem jej budowy i atmosferą przeniosła się do tego miasta. Bernard skończył w Gdyni szkołę powszechną, szkołę średnią ukończył małą maturą w Gimnazjum Polskim w Wolnym Mieście Gdańsku. W okresie szkolnym aktywnie udzielał się w harcerstwie oraz pracował społecznie.

Gdy wybuchła wojna, Bernard przebywał z grupą harcerzy na Polesiu – w spokojnym, jak im się wydawało, rejonie. Po 17 września musieli jednak szybko uciekać stamtąd przed Armią Czerwoną. W czasie wędrówki był świadkiem niemiecko-sowieckiej defilady zwycięstwa w Brześciu nad Bugiem 22 września 1939 roku.

1. – 2. Defilada wojsk sowieckich i niemieckich w Brześciu nad Bugiem, wrzesień 1939 r.

2. hm. Lucjan Cykowski

Na początku okupacji rodzinę wyeksmitowano z domu w Sopocie, matkę prześladowano za jej polskość (zmusiło to ją do fikcyjnej separacji z mężem), natomiast ojciec przez kilka miesięcy ukrywał się przed aresztowaniem – słusznie robił, gdyż większość z jego znajomych została rozstrzelana jesienią 1939 roku. W czasie następnych lat wojny Bernard z ojcem przebywali i pracowali w Gdyni, utrzymywali przy tym kontakty z konspiracją. Bernard pracował w stoczni marynarki wojennej i był zaprzysiężonym członkiem Szarych Szeregów. W organizacji pełnił funkcje wywiadowczy, był też łącznikiem. Jego zwierzchnikiem był hm. Lucjan Cykowski.

Szare Szeregi w Gdyni zostały rozbite aresztowaniami jesienią 1942 roku, Bernard nie został jednak wydany przez zatrzymanych kolegów i pozostał na wolności, choć pod obserwacją. „Ojciec bardzo denerwował się, że byłem tak młodzieńczo odważny i nie zważałem na konsekwencje”.

Bernard aresztowany został w listopadzie 1944 roku w ramach akcji pomorskiego gestapo, które w obliczu zbliżającego się frontu oraz porażek niemieckich zsyłało do obozu Stutthof osoby „niepewne politycznie”. Wówczas dopiero wydała się jego kilkuletnia działalność w Szarych Szeregach. W obozie Stutthof oznaczony został numerem 100987.

Po krótkim pobycie w obozie macierzystym wywieziony został do pracy w podobozie w Kokoszkach (niem. Burggraben).

W lutym 1945 roku wyszedł stamtąd wraz z innymi więźniami na marsz ewakuacyjny. Podczas marszu udało mu się uciec w okolicach Luzina.

3. Portfel wojennego Powstania Marusa w dzień 22 VII, powięźla z okresu wojny w KL Stutthof, który Bernard Szczepkowski przekazał do Muzeum Stutthof w 2008 roku.

4. 5. Północ KL Stutthof w Kokoszkach, stan obecny

Po wyzwoleniu wrócił z rodzicami do Gdyni. Skończył studia na Akademii Medycznej w Gdańsku. Z zawodu jest farmaceutą i toksykologiem, wiele lat pracował jako oficer Marynarki Wojennej w Instytucie Medycyny Morskiej. Obecnie mieszka w Gdyni w domu, który zbudował jego ojciec w latach 30-tych, kiedy rodzina przeniosła się na Wybrzeże. Aktywnie działa w organizacjach społecznych i kombatanckich.

100987

„Powód aresztowania: niepewny politycznie”

Bernard Szczeblewski

Ur. 1922 w Grudziądzu

Ojciec Bernarda, Waclaw, był artystą po drezdeńskiej ASP. W okresie międzywojennym był wieloletnim dyrektorem Pomorskiej Szkoły Sztuk Pięknych (w Grudziądzu, potem w Gdyni). Mama była z pochodzenia Austriaczką. Rodzina była znana w okresie międzywojennym z działalności artystycznej i społecznej.

W 1932 roku rodzina zafascynowana Gdynią, tempem jej budowy i atmosferą, przeniosła się do tego miasta. Bernard skończył w Gdyni szkołę powszechną, szkołę średnią ukończył małą maturą w Gimnazjum Polskim w Wolnym Mieście Gdańsku. W okresie szkolnym aktywnie udzielał się w harcerstwie oraz pracował społecznie.

Gdy wybuchła wojna, Bernard przebywał z grupą harcerzy na Polesiu – w spokojnym, jak im się wydawało, rejonie. Po 17 września musieli jednak szybko uciekać stamtąd przed Armią Czerwoną. W czasie wędrówki był świadkiem niemiecko-sowieckiej defilady zwycięstwa w Brześciu nad Bugiem 22 września 1939 roku.

Na początku okupacji rodzinę wyeksmitowano z domu w Sopocie, matkę prześladowano za jej polskość (zmusiło to ją do fikcyjnej separacji z mężem), natomiast ojciec przez kilka miesięcy ukrywał się przed aresztowaniem – słusznie robił, gdyż większość z jego znajomych została rozstrzelana jesienią 1939 roku. W czasie następnych lat wojny Bernard z ojcem przebywali i pracowali w Gdyni, utrzymywali przy tym kontakty z konspiracją. Bernard pracował w stoczni marynarki wojennej i był zaprzysiężonym członkiem Szarych Szeregów. W organizacji pełnił funkcje wywiadowcze, był też łącznikiem. Jego zwierzchnikiem był hm. Lucjan Cyłkowski.

Szare Szeregi w Gdyni zostały rozbite aresztowaniami jesienią 1942 roku, Bernard nie został jednak wydany przez zatrzymanych kolegów i pozostał na wolności, choć pod obserwacją. „Ojciec bardzo denerwował się, że byłem tak młodzieńczo odważny i nie zważałem na konsekwencje”.

Bernard został aresztowany w listopadzie 1944 roku w ramach akcji pomorskiego Gestapo, które w obliczu zbliżającego się frontu oraz porażek niemieckich zsyłało do obozu Stutthof osoby „niepewne politycznie”. Wówczas dopiero ujawniła się jego kilkuletnia działalność w Szarych Szeregach. W obozie Stutthof oznaczony został numerem 100987.

Po krótkim pobycie w obozie macierzystym został wywieziony do pracy w podobozie w Kokoszkach (niem. Burggraben).

W lutym 1945 roku wyszedł stamtąd wraz z innymi więźniami na marsz ewakuacyjny. Podczas marszu udało mu się uciec w okolicach Luzina.

Po wyzwoleniu wrócił z rodzicami do Gdyni. Skończył studia na Akademii Medycznej w Gdańsku. Został farmaceutą i toksykologiem, wiele lat pracował jako oficer Marynarki Wojennej w Instytucie Medycyny Morskiej. Mieszkał w Gdyni w domu, który zbudował jego ojciec w latach 30., kiedy rodzina przeniosła się na Wybrzeże. Aktywnie działał w organizacjach społecznych i kombatanckich. Zmarł w 2012 roku.

1a–1c. Defilada wojsk sowieckich i niemieckich w Brześciu nad Bugiem, wrzesień 1939 roku.

2. Hm. Lucjan Cyłkowski.

3. Portret współwięźnia Mariana Pawlaczyka nr obozowy 22715, pamiątka z okresu uwięzienia w KL Stutthof, którą Bernard Szczeblewski przekazał dla Muzeum Stutthof w 2008 roku.

4–5. Podobóz KL Stutthof w Kokoszkach, stan z 1994 roku.